

Växjö tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 81
351 03 Växjö

Datum: 2024-10-16
SMHI Dnr: 2024/1931/5.4.1
Er referens: M 1909-24

mmd.vaxjo@dom.se

Yttrande över – Kungörelse - ansökan om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad täktverksamhet, återvinnings- verksamhet, deponering av inert avfall, asfalt- och betongtillverkning, samt tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken på fastigheten Bergkvara 6:1 i Växjö kommun

SMHI har tagit del av rubricerad kungörelse och har följande synpunkter. Yttrandet avgränsas till SMHIs kompetensområden hydrologi (enbart ytvatten) och meteorologi (inklusive luftmiljö) samt klimatanpassning. I yttrandet ingår inte synpunkter på grundvatten. För grundvattenfrågor hänvisas till Sveriges geologiska undersökning (SGU) som är expertmyndighet för grundvatten.

Hydrologi

SMHI ser det som en brist att PM Ytvatten (Aktbilaga 13) endast fokuserar på miljökvalitetsnormer och inte alls redovisar hur den ansökta verksamheten kan förväntas påverka de hydrologiska förhållandena i vattendragen och sjöarna. Myndigheten saknar information rörande karaktäristisk vattenföring i vattendraget mellan Bjälkesjön och Gemlasjön, samt hur flödena i vattendraget kan förväntas förändras utifrån den ansökta verksamheten. I referenslistan finns SMHIs Vattenwebb angivet, men ingenstans i texten tycks data från Vattenwebben presenteras.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

Myndigheten har vidare synpunkter på MKB Aktbilaga 6, kapitel 6.3.4 där den första av de två meningarna är mycket svårbegriplig och bör ses över.

MKB Aktbilaga 6, kapitel 6.4 behandlar frågan om ytvatten, men precis som i PM Ytvatten (Aktbilaga 13) noteras en avsaknad av information rörande vilka flöden som släpps till recipienten, samt hur dessa flöden förhåller sig till vattendragets opåverkade hydrologiska flöden.

I de inskickade underlagen figurerar såväl uppgifter rörande 80 l/s samt 80 l/(s·ha). Detta har diskuterats och tydliggjorts i kompletteringen (Aktbilaga 31) men SMHI har inte möjlighet att bedöma om rätt enhet har använts genomgående då detta är svårt att följa genom dokument med olika datumstämpel. Myndigheten betonar att tydlighet i detta är väsentligt framöver och vill uppmärksamma sökanden på att nogsamt se över underlagen för att säkerställa att rätt storheter presenteras.

Meteorologi

I MKB:n framgår det att en betydande utökning av täktverksamheten kommer att gälla 30 år framåt, där tillstånd för nuvarande verksamhet gäller fram till 2031. Utöver kvävedioxid i samband med transporter kan verksamheten förväntas ha betydande utsläpp av partiklar genom damning. Bedömning av kväveoxider har angivits men det framgår inte någon tydlig bedömning av partikelutsläppen och partikelhalter. Det angavs i tabell 5.8.3 avsnitt 5.8 att en genomsnittlig täkt i Sverige bedöms ge upphov till mer utsläpp per producerat ton av bergkross, asfalt, betong osv jämfört med Råppeanläggningen. Här bör det förtydligas vilken eller vilka luftföroreningar man syftar på samt ange en referens.

Det nya antagna Luftdirektivet med strängare miljö kvalitetsnormer där en halvering av nuvarande gränsvärdena för årsmedelhalter av NO₂, PM₁₀ och PM_{2,5} kommer att gälla från och med år 2030. Utsläpp från den ansökta verksamheten väntas bidra till partikelhalterna i närområdet, speciellt under torr väderlek. Trafiken är ofta en dominerande källa till förhöjda luftföroreningshalter, precis som det konstateras i MKB:n, men täktområden kan också ge betydande haltbidrag och det är viktigt att kvantifiera de direkta utsläppen till luft från verksamheten och dess effekt på luftföroreningshalterna i närområdet.

För att säkerställa att kommande men också gällande miljö kvalitetsnormer uppfylls med de utsläpp som den nuvarande och den utökade verksamheten ger upphov till rekommenderar SMHI att en mer detaljerad luftutredning genomförs för både NO₂ och partiklar (PM₁₀ och PM_{2,5}). Analys och bedömning av luftföroreningssituationen kan tydliggöras och underbyggas med hänvisning till luftföroreningsmätningar och spridningsmodellering.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

Framtida klimat

Vid planering av samhället bör hänsyn tas till effekter av ett framtida förändrat klimat. Exempelvis väntas förändrade flöden i vattendrag samt ökad risk för skyfall bli troliga följder. SMHI hänvisar därför till den fördjupade klimatscenariotjänsten:

<https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/fordjupade-klimatscenarioer>

Anpassning till ett förändrat klimat

I MKB Aktbilaga 6, kapitel 6.17 står ”Vid skyfall kan bergtäkten kortvarigt erhålla en vattenspiegel inom låglänta områden eftersom pump och infiltration inte räcker till för torrläggning. En sådan situation har uppstått två gånger under de senaste 10 åren. För att skydda elektrisk utrustning längst ner på täktbotten behövde vatten transporteras undan extra under en kort period vid detta tillfälle.” Det står även att ”Konsekvensen av skyfall är dock inte värre än att verksamheten kan drabbas av ett visst stillestånd i produktionen.” SMHI vill påpeka att fler och kraftigare skyfall väntas i ett framtida varmare klimat.

Se länk nedan för statistik om skyfall och information om hur extrema regn påverkas av klimatförändringen:

<https://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/skyfallsstatistik-regional-statistik-for-extrema-korttidsregn>

Ytterligare information om klimatanpassning finns på:

www.smhi.se/klimat/klimatanpassa-samhallet/klimatanpassning

Information finns även på Myndighetsnätverket för klimatanpassnings webbplats:

www.klimatanpassning.se/

Avdelningschef Magnus Rödin har beslutat i detta ärende som beretts av Anna Åkesson, Maria Norman, Linda Gren och Maria Grundström.

För SMHI

Magnus Rödin
Chef Avdelning Samhällsplanering

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda